

Festes de Santa Eulàlia

Seguici festiu de Manresa

Del 31 de gener
al 14 de febrer de 2015
bcn.cat/santaeulalia

La Mulassa

Aquesta figura s'incorpora l'any 1985, també com a recuperació d'un altre element de la imatgeria històrica de Manresa. Després de la reconstrucció de l'any 2005, la menen quatre persones des de fora, de manera que obté molta lleugeresa i una gran rapidesa de moviments. Es caracteritza pel coll llarg i mòbil.

Nas de Sutge

És un drac de coll llarg i mòbil com la Mulassa i participa al correfoc des de la primera edició. Destaca pel cos recobert de tires de roba de coloraines i per la seva agilitat i vistositat en el moviment. Porta dos fuets al cap.

Coll-llarg

És un altre drac mòbil, una mica més gran que el Nas de Sutge, i també surt al correfoc des de la seva primera edició. Com la resta de dracs mòbils, pel pes lleuger i la mobilitat que tenen, és una de les figures que dona més velocitat i ritme al correfoc, i també unes pinzellades de dinamisme, esbojarrament i improvisació.

L'Asmodeu

Surt al correfoc des de l'any 1989 i és una figura molt gran, que pesa uns 60 kg i ha de ser duta per dues persones, fet que la fa molt solemne però també lenta. Aquest drac, que porta el nom d'un dimoni bíblic, té les dues ales obertes i el cap i la cua cargolats, i porta nou fuets.

La Gàrgola

La Gàrgola va néixer el 2004 per participar a la Fira de l'Aixada d'aquell any. És una figura duta per una sola persona i representa una de les gàrgoles de la Seu, amb cap de lleó i cos d'àliga. Està preparada per llançar aigua, però també per dur pirotècnia, motiu pel qual participa a la Fira de l'Aixada i al correfoc de la Festa Major.

El Boc

El Boc va ser creat el 1984 i és un personatge que només surt durant la mostra. Representa el poder del maligne, senyor del foc. Porta el fil conductor de la mostra i explica els diferents balls de les figures i els dimonis.

Dimonis

L'any 1982 ja es van definir tres tipus de dimonis: capgirells, fogueres i moixogants, que participen al correfoc i es distingeixen per la màscara, el vestit i la pirotècnia, que evidencien una personalitat particular inspirada en la mitologia del foc i les tradicions mediterrànies. L'existència d'aquests tres tipus de dimonis és una de les característiques que singularitzen el correfoc de Manresa davant d'altres correfocs d'arreu de Catalunya.

Els **moixogants** porten vestits i màscares en forma d'ocell amb les ales obertes, que volen simbolitzar els ocells de foc i altres esperits mitològics que habiten a l'aire. Tot això ho reforça l'ús de les forques amb què els dimonis llancen un tipus de pirotècnia ràpida i molt vistosa, la *carretilla*, que projecta espurnes de foc blanc per damunt dels caps dels «correfocaires» i fa la impressió que, com a dimonis-ocell, els moixogants són pertot arreu.

Els **capgirells** es reconeixen per les màscares i els vestits, que, dividits en dues meitats diferents —una de dona i l'altra de monstre desfigurat—, representen personatges en transformació, símbol de la dualitat constant del bé i del mal. Amb la pirotècnia d'aquests dimonis —traques xineses que peten arran de terra— es representa el poder dels esperits que habiten a l'interior de la Terra i el foc que en surt.

Els **fogueres** simbolitzen el foc que crema ran de terra i els personatges mitològics que l'envolten. Per això porten un tipus de pirotècnia —les bengales o fuets— que fa un foc de color taronja molt estàtic però també molt majestuós. A cada encesa cremen quatre fuets que duen en dues banyes damunt la màscara i que fan que tot el cos del dimoni esdevingui una única foguera que es mou. Cadascun porta un acompanyant, anomenat **fogaina**, encarregat de conduir-lo i afogar-lo.

Els **Tabalers de Xàldiga**, grup estable des de l'any 1987, acompanyen el correfoc i la mostra amb la imprescindible percussió, que ja forma part indelible de la festa, i la **Quants Band** és la formació que toca les músiques del correfoc en directe des de l'any 1998.

El **SAC**, nom que juga amb les inicials de Servei d'Ajuda al Correfoc i amb el fet que els primers anys els seus integrants duïen un vestit de roba de sac, és el grup més nombrós del correfoc i l'encarregat del control de la seguretat i la coordinació de la festa. Els membres del SAC van vestits amb una bata blanca amb el dibuix de la cara d'un drac i un mocador, cinturó i barret de roba de color verd.

Amb la col·laboració especial
de l'Ajuntament de Manresa i de tots els col·lectius
que integren el Seguici festiu de Manresa
i el Bestiari del correfoc de Manresa.

D.L.: B. 3760-2015

Manresa, la ciutat convidada

a les Festes de Santa Eulàlia 2015, ens mostra el seu ric patrimoni festiu amb el conjunt geganter i el bestiarí de correfoc, que podrem admirar al Palau de la Virreina del 31 de gener al 14 de febrer. Des de Manresa han vingut els gegants i les gegantes, els nans, el Lleó, l'Àliga, la Víbria, el Bou i molts més personatges que formen part d'un seguici amb una llarga història.

El diumenge 8 de febrer a les cinc de la tarda la imatgeria de Manresa, amb els seus propis balls i la seva música, cobrarà vida i abandonarà el Palau per desfil·lar pels carrers de Barcelona i participar en la celebració de la Festa Major d'hivern.

La imatgeria de Manresa

Manresa compta amb un patrimoni festiu amb una llarga tradició històrica i un ampli reconeixement ciutadà. La imatgeria és patrimoni de tota la ciutat i es regula pel *Reglament de funcionament de les Figures de Manresa*. Cadascuna de les figures d'aquesta imatgeria va acompanyada de la seva música i els seus balls propis, que formen un conjunt immaterial molt rellevant.

El conjunt geganter és a càrrec del Geganters de Manresa i el bestiarí del correfoc, de Xàldiga Taller de Festes, dues entitats que vetllen per mantenir viu i actiu aquest patrimoni.

Conjunt geganter:

Els gegants

La primera notícia que tenim de l'existència de la figura del gegant a la ciutat de Manresa és del 1602, any en què participà a la processó de Corpus. Fins al 1738, però, no s'introduí la figura de la geganta. A partir d'aquest moment la parella dels gegants va anar guanyant protagonisme dins la imatgeria de la ciutat, i a finals del segle xviii i l'inici del xix ja eren les figures cabdals del protocol de la ciutat.

Actualment, la ciutat de Manresa compta amb vuit gegants (quatre parelles): els gegants vells, construïts cap a l'any 1840; els gegants nous, estrenats per la Festa Major del 1982; la Pubilla, construïda el 1951; l'Hereu, estrenat el 1974, i els gegantons, estrenats per la Festa Major del 1995.

Els gegants vells van estar en actiu des del moment de la seva construcció fins a l'any 1982, quan van ser substituïts pels gegants nous. L'any 1998 van ser restaurats i el 2001 es van retirar definitivament al Museu Comarcal de Manresa, on estan exposats.

La parella nova és una rèplica exacta de la vella, però construïda amb materials més moderns i lleugers. Només surt per Manresa durant les Festes de la Llum i la Festa Major i amb motiu d'algun esdeveniment extraordinari, mentre que els encarregats de representar la ciutat en trobades i en visites a altres poblacions solen ser la Pubilla i l'Hereu.

Finalment, els gegantons són una rèplica fidel dels gegants vells quan anaven vestits de turcs, al començament del segle xx, però més petits, per tal que els puguin dur els infants. Surten per la Llum i la Festa Major i participen en trobades de gegantons.

Els nans

La primera referència que tenim dels nans és de l'agost del 1851, quan s'estaven construint. Inicialment sortien per separat dels gegants i tenien un músic propi, però ben aviat van esdevenir el seu complement inseparable. Actualment la ciutat de Manresa compta amb sis parelles de nans: les tres parelles velles, amb més de cent anys d'història, i les tres noves, molt més lleugeres, construïdes el 1989 (una parella) i el 2002 (les altres dues) per tal de substituir les velles. Nans nous i vells són idèntics i només es diferencien pel color de la casaca: verda en els vells i vermella en els nous. Des de l'any 2002 els nans vells són al Museu Comarcal de Manresa, on es conserven i es poden veure.

El Lleó

El Lleó de Manresa és una antiga figura, documentada al segle xvii, que pertanyia al gremi de blanquers i assaonadors de la ciutat. En el seu trentè aniversari, l'entitat Geganters de Manresa va recuperar aquesta figura, que es va presentar per la Festa Major del 2013. Com totes les figures de la imatgeria de Manresa, el Lleó té ball amb música i coreografia pròpies.

L'Àliga

La primera àliga que tenim documentada a la ciutat de Manresa és del 1593 i va sortir a la processó de Corpus d'aquell any. Des de la seva creació i fins a finals del segle xviii, va ser la principal figura de la imatgeria i del protocol de la ciutat. Participava a les processons de Corpus, dels Cossos Sants i de la Puríssima i intervenia en totes les celebracions importants que tenien lloc a la ciutat. Tenia un ball propi, que executava dins la Seu, abans de començar la processó de Corpus, i també a la plaça, davant dels consellers de la ciutat. El màxim honor que es podia oferir a les autoritats era que l'Àliga ballés davant seu. A finals del segle xviii va anar perdent importància en benefici dels gegants, fins que va desaparèixer durant la segona meitat del segle xix.

L'Àliga actual es va estrenar el diumenge de la Festa Major del 1992. És de fusta i té música i ball propis. Participa a la cercavila, als seguicis i als actes de les Festes de la Llum i de la Festa Major.

La cercavila de les figures del conjunt geganter és acompanyada pels Grallers de Manresa i la música dels balls de les figures és interpretada per la Cobla Ciutat de Manresa.

El bestiarí del correfoc:

Manresa també compta amb la imatgeria i els personatges propis del correfoc. D'ençà del primer correfoc, l'any 1982, s'han anat creant i integrant a la festa els diversos personatges i elements que la conformen. Alguns d'ells ja havien existit en el passat —el Drac, la Mulassa i el Bou— i s'han recreat bo i adaptant-los a les necessitats actuals.

Podem agrupar els integrants del correfoc en tres categories diferents: el bestiarí —el Drac, la Víbria, el Bou, el Drac Nou o Asmodeu, la Gàrgola, la Mulassa, el Coll-llarg i el Nas de Sutge—, els personatges vinculats al foc —el Boc i els tres tipus de dimonis: fogueres, capgirells i moixogants— i un tercer grup format pel personal de suport i seguretat, tabalers i la resta d'integrants de l'organització.

La Víbria

Drac femella que destaca per la seva voluptuositat i alhora per la seva majestuositat. Duu l'escut de la ciutat tatuat al pit i executa un ball elegant per mostrar els seus encants. Va ser un dels primers dracs femelles recuperats a Catalunya després de la dictadura. Va ser creada l'any 1983 i renovada l'any 2005. Necessita un portador i té cinc punts de pirotècnia.

El Bou

És la recreació d'una figura que havia existit a Manresa a finals del segle xix i que sortia després del castell de focs de Festa Major. No es tenien referències del seu aspecte, i l'any 1983, quan es va realitzar la figura actual, es va optar per donar-li la forma d'una màquina tèxtil, el bou, que consisteix en dues peces enllaçades de teler de vetes. Aquesta figura porta una gran quantitat de pirotècnia per a una sola encesa i la seva aparició constitueix un dels moments més espectaculars de la festa.

El Drac

S'incorpora a la festa l'any 1984 per recuperar la figura que acompanyava les processons de Corpus als segles xvii i xviii. Té el cap tort i porta l'escut de la ciutat tatuat al pit. Amb les ales obertes, pot dur set fuets, tres a la boca i dos a cada ala. A la mostra del correfoc balla sol i també al voltant de la Víbria, per intentar conquerir-la.